

Tunajšie ministerstvo žiada, aby maďarskému kráľovskému vyslanectvu v Prahe bolo oznámené, že štátne úrady na Slovensku nemienia upustiť od retorzných opatrení a budú ich prevádzať, dokiaľ sa nezmení postup maďarských úradov voči čs. príslušníkom v Maďarsku.

Minister

SNA, KÚ, kr. 254, č. 77878.

127

7. december 1938, Kremnica.

Hlásenie žandárskej stanice Okresnému úradu v Kremnici o Alexandrovi H., Eduardovi H. a Jurajovi V., predtým obyvateľoch okupovaného územia, ktorí vypovedali o okamžitom vyhostení ich rodín a o hodnote zanechaného majetku.

Po vykonanom šetrení oznamujem výpovede vypovedaných osôb z územia, ktoré bolo obsadené maďarským vojskom.

Alexander H., príslušný do Kremnice a teraz tu bývajúcí žid, udal:

V Tekovských Šarluhách (*Tekovské Lužany*), okres Želiezovce, som mal zubotechnickú živnosť. Dňa 29. 11. 1938 o 8 hod. 30 min. prišlo do môjho domu 13 maďarských vojakov, 1 maďarský četník a pán v civile. Vyzvali ma, aby som v priebehu 5 minút opustil obec aj s rodinou. Keďže moja manželka a dva a polročná dcéra boli ťažko nemocné, odišiel som z Tekovských Šarlúh len sám a bol som odvezený na štátne hranice. Zanechal som tam všetok svoj majetok v cene asi 40 000 Kč. Týraný som nebol.

Eduard H., príslušný do Kremnice a teraz tu bývajúcí žid, udal:

Bol som 15 rokov zamestnaný v Komárne ako obchodný pomocník. Dňa 18. 11. 1938 večer ma odviezol maďarský četník do školy a tam ma zavrel do miestnosti, kde už bolo asi 80 ľudí: chlapi, ženy aj deti. Boli sme tam zavretí 3 dni a 3 noci. Nesmeli sme ísť von a spávali sme na školských laviciach. Jesť nám nosili známi ľudia z Komárna. Na 4. deň nás v Komárne na nádraží naložili do železničných vozňov a odviezli do Tardošked (*Tvrdošovce*). Tam sme prišli na nádražie v noci, kde nás čakali maďarskí vojaci a četníci.

Chlapi hladko vyskakovali zo železničných vozňov. Videl som, ako maďarskí vojaci vyťahovali neobratné ženy a deti zo železničných vozňov, trhajúc ich za vlasy, pričom ich bili a kopali. Ženy aj deti nariekali.

Vojaci nám rozkázali, aby sme pozahadzovali batožinu, lebo pôjdeme peši. Išli sme neupravenou cestou v noci a v daždivom počasí. Niektoré ženy išli aj bosé, lebo v blate sa im zničili topánky.

Keďže pochod bol ťažký, ľudia odhadzovali svoju batožinu. Cestou nás vojaci zauškovali, kopali a bili pažbami. Ja som dostal rukou cez hlavu a keď som padol na zem, maďarský vojak ma kopol do zadnej časti tela.

Keď sme prišli do Veľkého Kýru, ubytovali nás v židovskom kostole a spali sme na slame. Kostol bol preplnený. Boli sme zamknutí a len tri razy cez deň nás pustili na 1/4 hod. von. Jesť nám nosili ľudia z dediny a na koho sa nedostalo, nejedol.

V Komárne mi zostal majetok v cene asi 20 000 Kč, z ktorého som si nesmel nič vziať so sebou.

Moje údaje sú pravdivé a ich pravdivosť môžem potvrdiť aj prísahou.

Juraj V. a jeho manželka Monika V., teraz bývajúcí v Kremnici, udali:

Desať rokov sme bývali v obci Sudov (*Svodov*), okres Želiezovce, kde máme naše vlastné hospodárstvo. Dňa 30. 11. 1938 o 12.15 hod. prišli do nášho domu dvaja maďarskí četníci a šesť vojakov. Rozkázali nám, že za 15 minút musíme byť pripravení na odchod. Preobliekli sme sa celá rodina do lepších šiat a za 15 minút nás maďarskí četníci odvedli do miestnej školy, kde sme boli tri hodiny zavretí. Koľko nás bolo zavretých v škole, nevieme. Potom nás naložili na nákladné auto a odviezli na štátnu hranicu. Tam sme zosadli z auta a poslali nás cez štátnu hranicu do Česko-Slovenska.

V domovskej obci Sudov sme zanechali celé naše gazdovstvo, mŕtvy aj živý inventár a so sebou sme nemohli nič vziať. Škodu odhadujeme asi na 120 000 Kč.

Maďarskí vojaci a četníci sa k nám chovali hrubo, ale nás nebili.

Veliteľ stanice:

nečitateľný podpis, v. r.

vrchný strážmajster

nečitateľný podpis, v. r.

vrchný strážmajster

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., č. 1919/38.

128

7. december 1938, Veľké Kosihy – kolónia Okánikovo.

Líst kolonistov z okupovaného územia Poľnohospodárskej rade v Bratislave, v ktorom žiadajú odpoveď, za akých podmienok sa môžu vysťahovať na Slovensko bez toho, aby stratili svoj majetok.

Som kolonista v kolónii Okánikovo pri Zemianskej Olči, okr. Komárno. Rád by som sa odsťahoval na územie Slovenska, ale dôvody (*podmienky?*) na odsťahovanie sú pre nás kolonistov veľmi ťažké. Žiadajú od nás, aby sme podpísali vyhlásenia, ktoré znie: ... týmto opúšťam maďarskú krajinu a zároveň sa zriekam svojho nehnuteľného majetku... Len po podpísaní takéhoto vyhlásenia možno dostať vagóny, skôr nie.

Preto Vás úctivo prosíme o radu, či môžeme takéto vyhlásenia podpisovať a či aj potom ako kolonisti máme nárok na nejaký kolonizačný podiel? Tunajší život pre národovca, ktorý má rodný kraj na Slovensku, nie je možný.

Úctivo Vás prosíme o skorú odpoveď.

S bratským pozdravom a v mene všetkých kolonistov:

Ernest a Apolónia B., v. r.

SNA, KR, kr. 26, č. 9502.